

РЕШЕНИЕ

№ 27039

гр. София, 06.07.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XIV КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 19.06.2026 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Анета Юргакиева

ЧЛЕНОВЕ: Мая Сукнарова

Спас Спасов

при участието на секретаря Елица Делчева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **12954** по описа за **2025** година докладвано от съдия Спас Спасов, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. с чл. 72, ал. 9, изр. второ от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР).

Образувано е по касационна жалба на полицейски орган при Шесто районно управление – СДВР срещу решение от 18.09.2025 г. по адм. дело № 1825/2025 г. по описа на Софийски районен съд (СРС). С обжалваното решение е обявена нищожността на заповед за задържане № 230-зз-53/21.01.2025 г., издадена от касатора, с която на основание чл. 72, ал. 1 от ЗМВР е приложена принудителна административна мярка „задържане за срок до 24 часа“ по отношение на Х. Щ. П. и СДВР е осъдена да заплати разноски.

Касационният жалбоподател, чрез процесуален представител поддържа, че решението е неправилно поради нарушение на материалния закон – заповедта не се явявала нищожна, а задържането било целесъобразно. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Ответникът – Х. Щ. П., чрез адв. Л. в с.з. оспорва касационната жалба, поддържа изцяло доводите, изложени пред първата инстанция, и моли обжалваното решение да бъде оставено в сила.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава становище за неоснователност на касационната жалба и правилност на първоинстанционното решение.

Административен съд – София-град, XIV касационен състав, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

По допустимостта на касационната жалба:

Касационната жалба е подадена в срока по чл. 211, ал. 1 АПК, от надлежна страна – адресат на неблагоприятен за нея съдебен акт, срещу подлежащо на касационно обжалване решение, поради което е допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Страните не спорят, със заповед № 230-зз-53/21.01.2025 г., издадена от касатора, на основание чл. 72, ал. 1 от ЗМВР е приложена принудителна административна мярка „задържане за срок до 24 часа“ по отношение на Х. Щ. П..

Първоинстанционният съд е приел, че издателят на заповедта е бил материално и териториално компетентен полицейски орган по смисъла на чл. 57 и чл. 72 от ЗМВР. По отношение на формата и реквизитите на акта (чл. 146, т. 2 АПК) съдът е констатирал, че в заповедта е посочено като правно основание единствено „чл. 72, ал. 1 от ЗМВР“ - разпорежда, съдържаща множество отделни фактически хипотези, без да е конкретизирана приложимата от тях, поради което е формирал извод за липса на надлежно посочено правно основание; при преценка на фактическото основание съдът е приел, че то е останало неясно и непълно, независимо от посоченото в заповедта позоваване на извършено престъпление по чл. 249, ал. 1 от НК. Съществени процесуални нарушения по чл. 146, т. 3 АПК не са установени. По съответствието на акта с материалния закон и с целта на закона съдът е приел, че задържането е приложено извън необходимото, доколкото органът е разполагал с възможност първо да призове жалбоподателя по реда на чл. 69 от ЗМВР, а не е имало данни лицето да се укрива или да е с неизвестно местонахождение. Въз основа на съвкупната преценка на констатираните пороци съдът е приел, че по-тежкият порок поглъща по-лекия, и е обявил нищожност на заповедта, присъждайки разноски на жалбоподателя на основание чл. 143 АПК.

Решението е неправилно постановено.

Съгласно чл. 218, ал. 1 АПК съдът в касационното производство се произнася по посочените в жалбата пороци на решението, но по въпросите за валидността, допустимостта на решението, както и за съответствието му с материалния закон, следи служебно, независимо от заявените оплаквания (чл. 218, ал. 2 АПК). Фактите, установени от първоинстанционният съд, обвързват настоящата инстанция съгласно чл. 220 АПК; предмет на касационната проверка е правната им квалификация.

По компетентността на издателя на акта изводът на СРС е правилен и не се променя – по делото са налице данни, установяващи качеството на В. Н. Б. на полицейски орган по смисъла на чл. 57 и чл. 72 от ЗМВР, оправомощен да издава заповеди за задържане.

По отношение на формата и реквизитите на акта настоящият състав съобразява отделно фактическото и правното основание за задържането. Фактическото основание е посочено с необходимата за индивидуализацията конкретност – в заповедта е отразено извършено конкретно посочено деяние и отделна квалификация по чл. 249, ал. 1 от НК, което е достатъчно, за да е ясно на адресата на акта за какво конкретно се твърди да е привлечен към административна принуда; в тази част изводът на СРС за неясно фактическо основание е неправилен.

Правилено първоинстанционният съд е приел, че чл. 72, ал. 1 от ЗМВР съдържа множество самостоятелни хипотези (точки), всяка от които представлява отделно правно основание за задържане с различни материални предпоставки; посочването единствено на алинеята, без конкретна точка, не индивидуализира приложимата хипотеза и не позволява на адресата и на съда да установят точно кое от предвидените в закона основания е приложено. Констатираният порок съставлява самостоятелно основание за отмяна на административния акт като унищожаем.

ЗМВР предвижда задържането по чл. 72, ал. 1 от ЗМВР като една от възможните мерки, приложими при наличие на предвидените предпоставки, наред с други способи за въздействие

върху лицето, включително призоваването по чл. 69 от ЗМВР. Изборът между тях е предоставен на преценката на административния орган в условията на оперативна самостоятелност. Съгласно чл. 169 АПК съдебният контрол при оперативна самостоятелност се ограничава до проверка за законосъобразност, а не обхваща целесъобразността на конкретно избраната от компетентните органи мярка. Поради това обстоятелството, че органът е предпочел задържане пред призоваване, само по себе си не съставлява нарушение на материалния закон или несъответствие с целта на закона, освен ако не се установи превратно упражняване на правомощието – каквито данни по делото не са налице. Това е така, тъй като целесъобразността на издаването на административен акт не подлежи на съдебен контрол – вж. § 1, т. 3 от ДР на АПК, чл. 145, ал. 1 от АПК, срв. чл. 83, ал. 2 от АПК.

При това положение по делото се установява единствено порок в частта относно правното основание за издаването на заповедта – липса на конкретизация на приложимата точка от чл. 72, ал. 1 от ЗМВР. Въпросът, който възниква, е какъв е правният ефект на този порок – нищожност или унищожаемост.

Нищожността е най-тежката форма на порок на административния акт и е налице, когато естеството на констатираното нарушение е такова, че актът изначално е негоден да породи правно действие. Обявяването на нищожност не е функция от простото натрупване (кумуляция) на отделни допуснати нарушения при издаването – всяко от посочените в чл. 146 АПК основания за отмяна има самостоятелно правно значение и води до отменяемост, освен когато засегнатият елемент на акта е от такъв характер, че прави изпълнението му невъзможно или изначално лишава акта от годност да произведе последици.

В настоящия случай заповедта е издадена от компетентен орган, в изискуемата писмена форма, съдържа ясно фактическо основание и позоваване на действащ и приложим законов текст (чл. 72, ал. 1 от ЗМВР), макар и без конкретизация на конкретна хипотеза. Такъв акт е годен да произведе правно действие и не страда от порок, водещ до неговата нищожност – констатираният недостатък представлява дефект в реквизитите на формата по чл. 146, т. 2 АПК, който съставлява основание за отмяна на акта като незаконосъобразен, а не за обявяване на неговата нищожност.

Разграничението има и самостоятелно практическо значение с оглед различния правен ефект на двата института. Обявяването на нищожност има декларативен характер – констатира се, че актът е нищожен от самото начало (*ex tunc*) и не поражда правни последици. Отмяната на унищожаем акт има конститутивен характер – прекратява действието на акта от момента на влизане в сила на съдебното решение (по правило *ex nunc*), а последиците, настъпили до отмяната, се считат за валидни. Доколкото в случая констатираният порок е такъв, който обуславя незаконосъобразност, а не нищожност, дължимото произнасяне е за отмяна на заповедта, а не обявяването ѝ за нищожна, тъй като действието на акта следва да се счита за прекратено от различен момент в сравнение с хипотезата на нищожност.

С оглед изложеното обжалваното решение, доколкото с него е обявена нищожност на заповед № 230-зз-53/21.01.2025 г., е постановено в нарушение на материалния закон и следва да бъде отменено. Делото не разкрива необходимост от събиране на нови доказателства и фактите по спора са пълно и правилно установени от първата инстанция. На основание чл. 221, ал. 2 АПК настоящият състав следва да реши спора по същество като отмени заповедта за задържане като незаконосъобразна.

При този изход на спора искането на жалбоподателя пред първата инстанция се явява основателно по резултат, макар и по различни правни съображения от изложените от СРС, поради което на основание чл. 143, ал. 1 АПК разноските следва да останат в тежест на административния орган.

Касационното производство не е довело до промяна на крайния изход в полза на жалбоподателя по същество на спора – действието на заповедта се прекратява, макар и на друго правно основание – разноси за настоящата инстанция не се присъждат, а определените от първата инстанция разноси в размер на 550 лева в полза на Х. Щ. П., следва да бъдат присъдени за една инстанция.

Воден от горното и на основание чл. 221, ал. 2 АПК, Административен съд – София-град, XIV касационен състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение от 18.09.2025 г. по адм. дело № 1825/2025 г. по описа на Софийски районен съд, и вместо него ПОСТАНОВЯВА:

ОТМЕНЯ по жалба на Х. Щ. П. заповед за задържане № 230-зз-53/21.01.2025 г., издадена от полицейски орган при 06 РУ-СДВР

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на Х. Щ. П. сумата от 281, 21 евро – разноси за адвокатска защита и процесуално представителство за първоинстанционното производство.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване